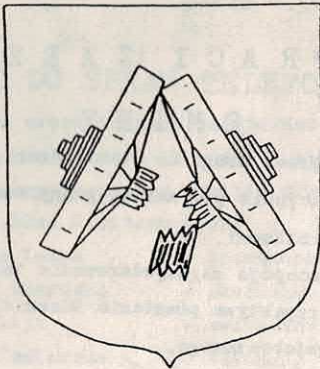

GL Ł OSIA S

INFORMATOR

1/92

TOWARZYSTWO MIŁOŚNIKÓW
BORÓW TUCHOLSKICH
KOŁO TERENOWE Nr 1 w OSIU

Z P R A C Y Z A R Z Ą D U G M I N Y

Od początku roku Zarząd Gminy odbył osiem posiedzeń, w trakcie których zajmował się aktualnymi problemami gminy. Do najważniejszych należały:

- przejęcie klas "zerowych" istniejących przy szkołach podstawowych,
- ustalenie odpłatności za przedszkole,
- zakup gruntów od Rolniczej Spółdzielni Produkcyjnej przeznaczonych pod budownictwo jednorodzinne,
- renegecja porozumień z Urzędem Rejonowym w sprawie ponoszenia kosztów wykonania zadań zleconych,
- funkcjonowanie Ochotniczych Straży Pożarnych na terenie gminy,
- zagospodarowanie kąpielisk i kempingu w Tleniu,
- budowa 240 m chodnika w Tleniu,
- opracowanie dokumentacji na budowę ulicy Włyńskiej,

/dokończenie s 2/

S Z A N O W N I P A N S T W O

Oddajemy w Wasze ręce pierwszy numer pisma, na łamach którego chcielibyśmy raz na dwa miesiące informować o aktualnych problemach gminy i jej mieszkańców, publikować materiały dotyczące jej przeszłości, środowiska naturalnego, zagadnień związanych z jego ochroną.

Nie zamierzamy reprezentować żadnej opcji politycznej i wdawać się w polemiki między ich zwolennikami. Mamy nadzieję, że pismo nasze przyczyni się do ukształtowania atmosfery wzajemnego zrozumienia, do zjednoczenia wysiłków zmierzających do budowania lepszego jutra gminy.

REDAKCJA

O B R A D O W A Ł A R A D A G M I N Y

W roku bieżącym Rada Gminy odbyła dwie sesje plenarne. W trakcie pierwszej, która odbyła się 28 lutego podjęto decyzje w sprawach:

- wysokości stawek podatku od nieruchomości,^{+/}
- stawek dziennych opłaty miejscowej /klimatycznej/, zasad stosowania ulg i zwolnień oraz terminów płatności i sposobu jej poboru,
- trybu i warunków zwalniania od podatku użytków rolnych, na których zaprzestano produkcji rolnej,^{+/}
- ustalenia opłaty za dostawę wody,^{+/}
- przejęcia na rzecz mienia komunalnego wodociągów wiejskich,^{+/}
- opłaty za korzystanie z gminnego wysypiska śmieci,^{+/}
- wysokości opłaty targowej oraz sposobu jej pobierania,^{+/}
- przejęcia na mienie komunalne gminy Osie majątku kotłowni z WPEC w Bydgoszczy.^{+/}
- rezygnacji z przeprowadzenia wyborów uzupełniających w związku z wygaśnięciem mandatu Pani Kornelii Skowrońskiej

Przyjęto również uchwałę w sprawie nowej organizacji placówek kulturalnych na terenie gminy^{+/} oraz statut Gminnego Ośrodka Kultury.

/ dokończenie s 2/

+ Uchwały w sprawach oznaczonych publikujemy w dodatku będącym wkładką do niniejszego numeru.

N A S Z A : D E M O K R A C J A

Na przełomie stycznia i lutego w poszczególnych wsiach sołeckich odbyły się zebrania wiejskie, na których władze gminy usiłowały rozmawiać ze społeczeństwem. Niestety, mimo obecności na wszystkich zebraniach Przewodniczącego Rady Gminy lub jego Zastępcy, Wójta lub Sekretarza Gminy, członków Zarządu oraz radnych frekwencja nie dopisała. Łącznie poza przedstawicielami władz wzięło w nich udział 212 osób, co stanowi aż ok. 7 % dorosłych mieszkańców gminy. I tak w Osiu przybyło 70 mieszkańców, w Tleniu 20, w Pruskich 12, w Starej Rzece 6, w Wałkowiakach 5, w Brzezinach 19, w Łątku 19, w Wierzbach 21, w Jaszczu 16, w Radańskiej 3 i w Wiedzie 21.

I jak władza ma współpracować ze społeczeństwem?

CZY SZANSA DLA GMINY ?

Okazuje się, że Osie jest jedną z trzech gmin, na terenie których zespół pracowników Zakładu Kształtowania i Ochrony Środowiska Akademii Techniczno-Rolniczej w Bydgoszczy będzie, kosztem 670 mln złotych, realizował program badawczy poświęcony taksonomicznemu ujęciu wód dla potrzeb gminy. W jego efekcie nastąpi określenie aktualnego stanu badanych wód oraz propozycja najkorzystniejszego ich zagospodarowania dla potrzeb gminy. Obiektem zainteresowania naukowców będą Zalew Żur, J. Mukrz i J. Piaseczno.

Poinformowali o tym pracownicy wspomnianego Zakładu w osobach doc.dr.hab. Stanisława Borsuka, dr. Marka Romczyka i dr. Benedykta Kowalewskiego na spotkaniu jakie odbyło się 25 marca ubiegłego roku w Urzędzie Gminy. Oprócz Wójta Gminy Pani Eugenii Bisieckiej uczestniczyli w nim członkowie TMiBT : W. Breczko, M. Lejk i M. Mieszała.

Z P R A C Y Z A R Z Ą D U G M I N Y

- naprawa drogi do Starej Rzeki,
- przejęcie pod zarząd gminy wodociągów i kotłowni,
- koncepcja zagospodarowania targowiska,
- perspektywa powstania Wleckiego Parku Krajobrazowego,
- funkcjonowanie wysypisk śmieci,
- opracowanie stawek opłat lokalnych,
- przygotowanie projektu budżetu gminy,
- perspektywa przejęcia pod zarząd gminy szkół podstawowych.

Poza tym Zarząd przygotował projekty uchwał przyjętych następnie przez Radę Gminy.

O B R A D O W A Ł A R A D A G M I N Y

Druga sesja odbyła się 3 kwietnia i była poświęcona między innymi przyjęciu budżetu gminy na rok 1992, udzieleniu absolutorium Zarządowi Gminy za rok 1991, sprawie przejęcia szkół podstawowych przez gminę oraz ustaleniu stawek podatku drogowego. W wyniku dwugodzinnych obrad, po przedstawieniu opinii komisji Rady o pracy Zarządu, z których tylko Komisja Rewizyjna wniosła zastrzeżenia do jej skuteczności, radni w głosowaniu tajnym przyjęli stosunkiem głosów 13 do 1 sprawozdanie Wójta Gminy z działalności Zarządu w roku 1991, a następnie w ten sam sposób udzielili mu absolutorium stosunkiem głosów 12 do 2.

W trakcie sesji uchwalono :

- budżet gminy na rok 1992 po uwzględnieniu poprawek wniesionych przez Komisję Oświaty, a polegających na zmniejszeniu rezerwy budżetowej i podniesieniu sum przeznaczonych na działalność GOK i dotację do szkół podstawowych,⁺
- stawki podatku drogowego z poprawkami wniesionymi przez Komisję Rolnictwa,⁺
- zmianę planu zagospodarowania przestrzennego gminy na terenie miejscowości Tleń w związku z budową oczyszczalni ścieków przez Ośrodek Kolonijno-Szkoleniowy Zakładów Gazownictwa,
- sprzedaż terenabyżej WUSP "Zgoda",
- podwyżkę wynagrodzenia prowizyjnego dla inkasenta opłaty targowej.

Dyskusję i podjęcie decyzji w sprawie przejęcia szkół podstawowych przeniesiono na termin późniejszy.

Rezygnację z funkcji przewodniczącego Komisji Rewizyjnej zapowiedział p. Andrzej Piomiński.

KOMITET DO SPRAW TELEFONIZACJI

7 marca na zebraniu osób zainteresowanych posiadaniem telefonu zawieszono z inicjatywy nadleśniczego P. Tadeusza Kempy Społeczny Komitet d/s Telefonizacji gminy Osie. W skład Komitetu weszli :

P. Tadeusz Kempa	- przewodniczący,
P. Leszek Kózyński	- skarbnik,
P. Marek Lejk	- sekretarz,
P. Piotr Konieczka	- członek,
P. Wacław Iwaszko	- członek,
P. Paweł Kater	- członek.

"Do zadań Komitetu należeć będzie:

- budowa telefonicznej centrali automatycznej,
- podłączenie nowych aparatów telefonicznych dla osób fizycznych i jednostek społecznych zainteresowanych telefonami,
- spowodowanie przyłączenia istniejących aparatów telefonicznych do centrali automatycznej."

Działalność Komitetu obejmuje całą gminę. Uchwalono, że pierwsza rata/obliczana na około 6 milionów/ składki w wysokości 1 miliona złotych zostanie wpłacono do końca marca.

W zebraniu uczestniczyła P. Eugenia Lisiecka - Wójt Gminy Osie.

U W A G A !!!

Przypominamy wszystkim wędkarzom, że 30 kwietnia mija termin uregulowania składek członkowskich.

Opłaty przyjmuje pełniący funkcję skarbnika, wiceprezes Koła p. Czesław Różyński w każdy czwartek od godz. 16⁰⁰ do 20⁰⁰ w biurze SKR-u przy ul. Szkolnej 32.

Z DZIAŁALNOŚCI SPÓŁKI

WODNO-ŚCIEKOWEJ

PRELIMINARZ WPŁYWÓW I WYDATKÓW SPÓŁKI WODNO-ŚCIEKOWEJ W OSIU NA ROK 1992

- Środki pieniężne na rachunku bankowym na 1.1.1992r.	zł.	340.755.829
- Dłużnicy (zakłady uspołecznione) na dzień 1.1.92r.	"	19.913.600
- Wpływy za odpr. ścieków odbiorców indywidualnych	"	25.000.000
- Wpływy za odpr. ścieków zakł. uspołeczniionych	"	65.000.000
- Dotacje Urzędu Wojewódzkiego	"	2.000.000.000
- Dotacje Urzędu Gminy	"	250.000.000
- Udział w kosztach budowy odbiorców inw.	"	70.000.000
- Udział w kosztach budowy zakł. uspołeczniionych	"	130.000.000
- Odsetki bankowe	"	10.000.000
- Inne wpływy	"	5.000.000
Razem wpływy :		2.915.669.429

WYDATKI

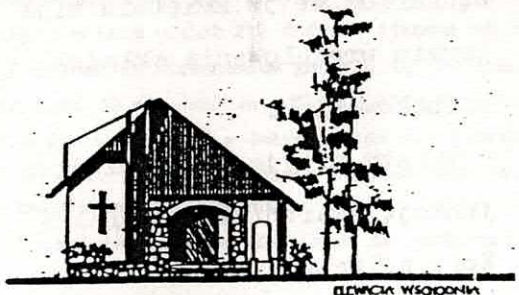
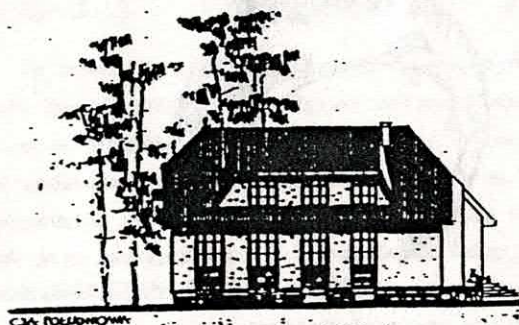
- Płace konserwatora urządzeń kanal. 1) 2 etatu	"	13.500.000
- Składka dla ZUS 45%	"	6.075.000
- Zakupy i zużycie mat. instalac. i różnych	"	2.500.000
- Usługi transportowe mech. i konne	"	1.500.000
- Remonty kap. bieżące sieci kanal. wyk. syst. gosp.	"	5.000.000
- Zakup narzędzi i sprzętu do kons. sieci	"	300.000
- Inwestycja - budowa oczyszczalni ścieków	"	2.750.000.000
- Wydatki na NMF	"	500.000
- Wydatki administracyjne z tego na :		
- Płace prac. administracyjnych 1) 2 etatu	"	10.500.000
- Składka dla ZUS 45%	"	4.725.000
- Bezosobowy fund. płac (prace klecone)	"	900.000
- Roczna nagroda dla Zarządu Spółki	"	19.900.000
- Koszty podróży i diety	"	1.500.000
- Znaczniki pocztowe, mat. biurowe, druki i pozostał. opłaty	"	2.000.000
- Inne wydatki (nie przewidziane)	"	2.500.000
Razem wydatki :		2.821.400.000
rezerva finansowa		94.269.429

27 marca odbyło się Walne Zgromadzenie Przedstawicieli Spółki Wodno-Ściekowej w Osiu. W zgromadzeniu uczestniczyła Wójt Gminy P. Eugenia Lisiecka oraz kierujący sprawami gospodarki komunalnej w Urzędzie Gminy P. Julian Krasucki. W trakcie obrad, którym przewodniczył P. Alojzy Jędrzycka zebrani zapoznali się ze sprawozdaniem z działalności spółki i sprawozdaniem finansowym za rok 1991 oraz preliminarzem na rok 1992. Jak wynika z przedłożonych dokumentów oprócz konserwacji istniejących urządzeń głównym polem działania spółki jest budowana w 95 % ze środków Urzędu Wojewódzkiego oczyszczalnia ścieków. Do tej pory wydatkowano na ten cel 980 mln złotych, w roku bieżącym przewiduje się wykonanie prac za dalsze 2 750 mln.

W przyjętej uchwale postanowiono:

- podwyższyć opłatę roczną za odprowadzenie ścieków od osób indywidualnych o 50 %,
- dla zakładów produkcyjnych i usługowych ustalić cenę za odprowadzane ścieki w wysokości 70 % wartości zużytej wody,
- ustalić udział finansowy osób indywidualnych w kosztach budowanej oczyszczalni na 8-krotność składki rocznej obliczonej na rok bieżący,
- zakłady produkcyjne i usługowe obciążyć kosztami budowy oczyszczalni w oparciu o zużycie wody wskazane przez wodomierze,
- zobowiązać Zarząd do ściągnięcia zaległych składek na wspomnianą budowę od zakładów uspołeczniionych,
- udzielić absolutorium Zarządowi za rok 1991.

PARAFIA OSIE

Projekt kaplicy w Tleniu.

Parafia Osie obejmuje obszar 163 km² i liczy 4535 parafian. W jej skład wchodzi następujące miejscowości: Brzeziny, Grzybek, Jaszcza, Miedzno, Radańska, Stara Rzeka, Starnie, Tleń, Wałkowska, Wierzchy, Żur i oczywiście Osie.

Parafią kieruje od roku 1979 ks. Jerzy Wałdoch przy współpracy Rady Parafialnej w skład, której wchodzi:

P. Bronisław Agatowski z Jaszcza,

P. Stefan Chabowski z Tlenia,

P. Andrzej Czerwiński z Miedzna,

P. Józef Derengowski z Osia,

P. Jan Dziadosz z Osia,

P. Feliks Górecki z Osia,

P. Henryk Guzman z Brzeziny,

P. Edward Kania z Wierzchów,

P. Roman Parteka z Radańskiej,

P. Henryk Solecki z Wałkowisk

oraz Panie zajmujące się poradnictwem rodzinnym tj.

P. Jadwiga Pliszka, P. Maria Bielaszewska,

P. Teresa Sowińska z Osia.

Zadaniem Rady jest podejmowanie decyzji w sprawie administrowania dobrami parafialnymi.

W pracy duszpasterskiej wspiera proboszcza wikariusz ks. Krzysztof Hoszak.

Z SOŁECTW

Miedzno

+ W minionym roku utwardzono drogi wyjazdowe we wszystkich kierunkach. Prace

łącznie z przywozem szlaki z Grupy i Gródka wykonano na koszt rolników. Sołtys Pan Piotr Konieczka wraz z Radą Sołecką bardzo dziękują wszystkim, którzy przyczynili się do realizacji tego przedsięwzięcia.

+ Od września zlikwidowano w miejscowej szkole klasę V, tak więc obecnie w Miedznie funkcjonuje szkoła czteroklasowa.

+ W roku ubiegłym ESW zamknęła Klub "Ruch". Miejscowej młodzieży pozostaje teraz liczyć na przychylność Straży Pożarnej, do której pomieszczenie to należy.

+ Dobrą opinią wśród mieszkańców cieszy się prowadzony przez Panią Bożenę Trzeciak sklep spożywczy.

+ Brak pieniędzy powoduje, że przeciąga się remont mostu na Sobinie ułatwiającego rolnikom dostęp do łąk.

Wierzchy

+ W roku ubiegłym wykonano w czynie społecznym ok. 300 metrów chodnika oraz utwardzono ok. 50 metrów drogi polnej na terenie tzw. "Warszawy".

+ Na zebraniu wiejskim, w dniu 4 lutego, przedstawiono ogólny zarys projektu budowy wodociągu wiejskiego. Ujęcie wody miało być znajdować na gruntach Pana Romanowskiego i ośrodka ETOP-u w Tleniu.

+ Zmora rolników stały się bobry, które pojawiły się w okolicy i pozalewały łąki. Jednak mimo kłopotów, jakie sprawiają, dobrze świadczą o stanie środowiska w tym rejonie gminy.

Pruskie

+ Od dwóch lat mieszkańcy z uporem stawiają budynek, w którym znajdzie pomieszczenie świetlica i sklep spożywczy.

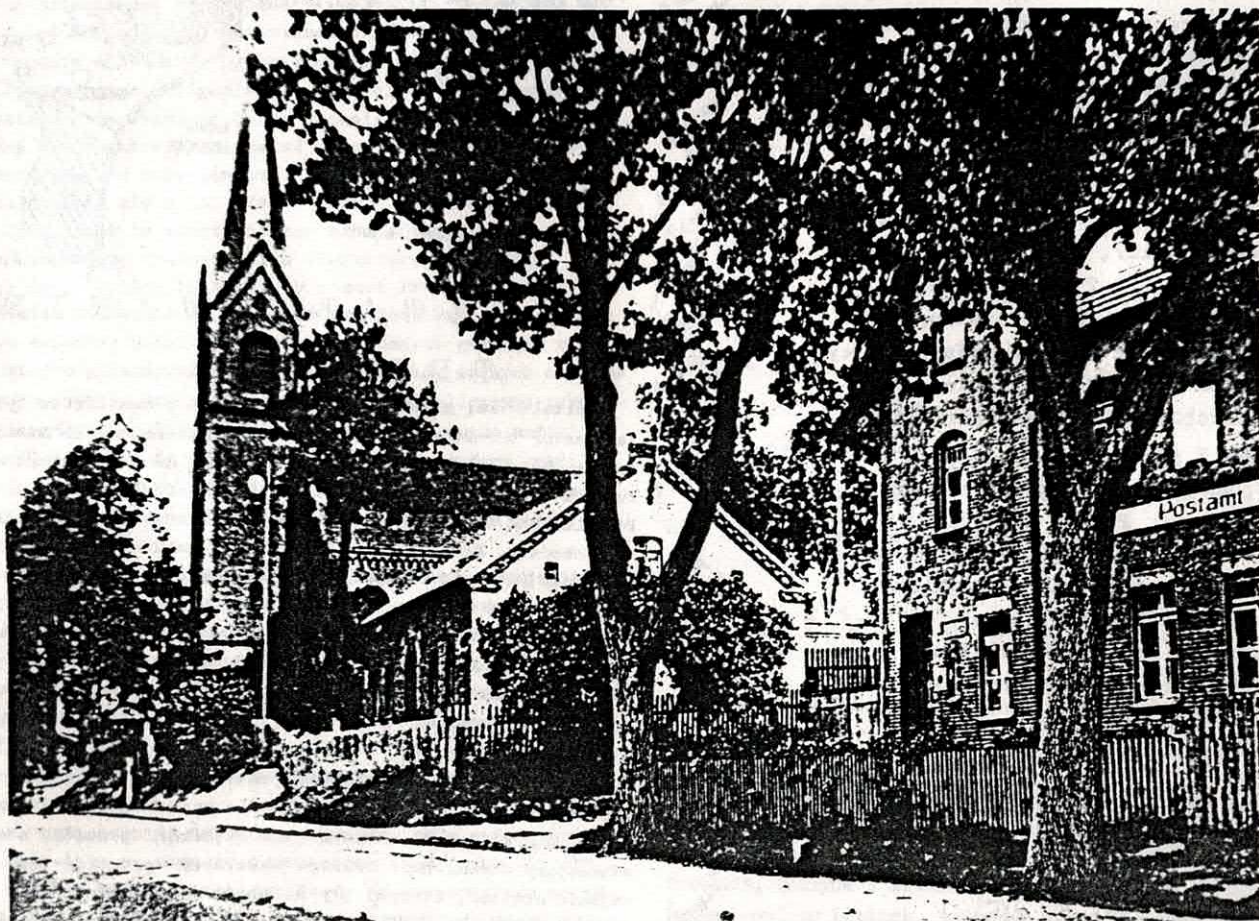
+ 27 stycznia odbyło się zebranie wiejskie, na którym przedstawiono między innymi wydatki związane z utrzymaniem urzędzeń koczowniczych na terenie wsi oraz budowę świetlicy.

JAK PRACOWAŁA RADA

SOŁECKA W OSIU

12 lutego 1992 r. w Gminnym Ośrodku Kultury odbyło się zebranie wiejskie, w którym wzięło udział ok. 70 mieszkańców Osia. Obecni byli przedstawiciele Rady, Zarządu i Urzędu Gminy. Sołtys p. Alojzy Jędryczka przedstawił sprawozdanie Rady Sołeckiej wsi Osie za rok 1991. Do najważniejszych prac wykonanych w tym okresie w naszej miejscowości zaliczono rozpoczęcie budowy oczyszczalni ścieków, przebudowę i zalanie asfaltem ul. Polnej /przy dużym udziale Nadleśnictwa/, budowę boiska sportowego z prawdziwego zdarzenia oraz utwardzenie wjazdu i placu przy Ośrodku Zdrowia. Rada Sołeczka niezbyt pochlebnie wyraziła się o stanie czystości i porządku na naszych ulicach, jednocześnie stawiając za wzór zagospodarowania nowe osiedle Nadleśnictwa. Zaproponowano też zmianę w ustawieniu i konstrukcji wiaty autobusowej PKS na Rynku.

P. Sołtys przedstawił również plany na rok bieżący. Najważniejszym zadaniem będzie kontynuowanie budowy oczyszczalni ścieków. W związku z tym p. Jędryczka zaapelował do zakładów pracy i mieszkańców Osia o szerszy udział w wyżej wymienionym przedsięwzięciu, jako, że od tego między innymi jest uzależniona dotacja na ten cel z Wydziału Ochrony Środowiska Urzędu Wojewódzkiego. W 1992 roku przewiduje się też zakończenie przebudowy boiska sportowego, remont ulic Bocznej i Kopernika, przebudowę chodnika na ul. Dolnej, budowę chodnika na ul. Kościuszki oraz naprawę dróg na wybudowaniu pod Nowe.

ZE STAREJ KRONIKI - ULICA DWORCOWA

Z GMINY

+ W styczniu gmina Osie liczyła 5145 mieszkańców, w tym :

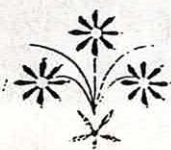
Osie	- 2531,
Brzeziny	- 341,
Łązek	- 394,
Miedzno	- 348,
Wierzchy	- 192,
Pruskie	- 152,
Tleń	- 246,
Stara Rzeka	- 79,
Jaszcz	- 310,
Wałkowska	- 365,
Radańska	- 187.

+ W ubiegłym roku zmarło 85 mieszkańców gminy. Urodziło się 105. Zawarto 45 związków małżeńskich i wydano 294 dowody osobiste.

+ Na początku marca w gminie było 430 bezrobotnych, z czego w Osie - 200.

+ Z prowadzonej przez Urząd Gminy ewidencji działalności gospodarczej figuruje 120 pozycji. Z tego 35 to zakłady zajmujące się produkcją, 30 handlem, 14 usługami przemysłowymi /np. mechanika pojazdowa, kamieniarstwo, krawiectwo/, 12 usługami budowlanymi /malarstwo, malarstwo, instalatorstwo elektryczne/, 9 usługami transportowymi, 8 produkcją usługową /rzeźnictwo, piekarnictwo, prowadzenie elektrowni wodnych/, 6 usługami niematerialnymi /np. fryzjerstwo, weterynaria/, 4 usługami gastronomicznymi i 2 innymi usługami materialnymi /kominiarstwo/. W ciągu ostatnich sześciu miesięcy liczba prowadzonych zakładów prywatnych zmniejszyła się o 42 pozycje.

+ Wsparcie udzielone przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej pozostającym w trudnej sytuacji materialnej mieszkańcom gminy osiągnęło w minionym roku kalen-darzowym wartość 425 milionów złotych, z czego środki gminne stanowiły ok. 70 mln, a środki centralne ok. 355 mln.

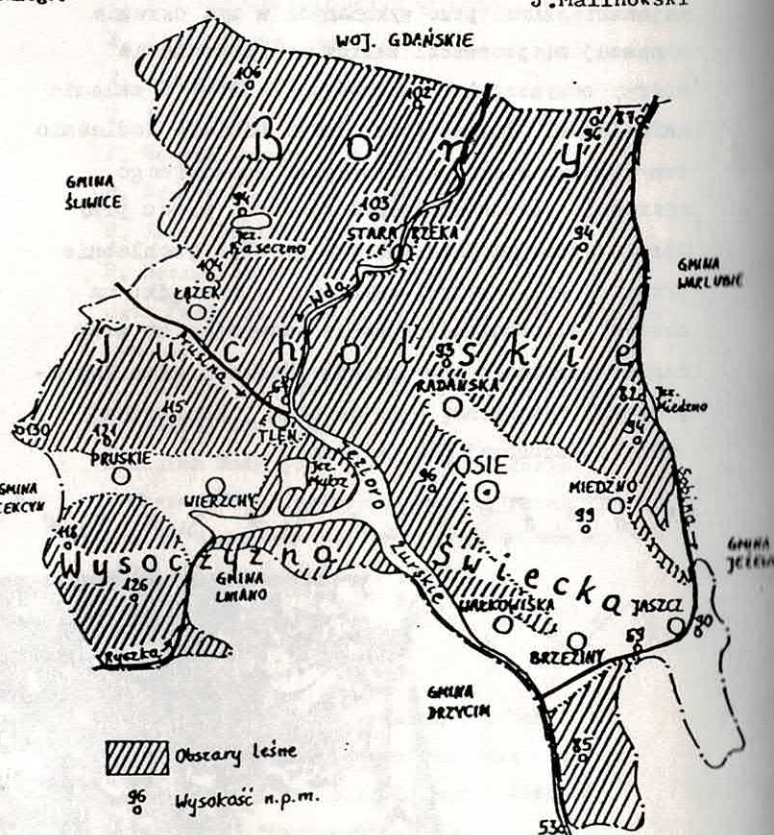

POŁOŻENIE GMINY

Gmina Osie jako jednostka administracyjna leży w północnej części województwa bydgoskiego, sąsiadując z następującymi gminami: od zachodu - Śliwice i Cekcyn, od południa - Lianio i Drzycim, od wschodu - Jeżewo i Warlubie. Północna granica gminy stanowi jednocześnie granicę województw bydgoskiego i gdańskiego.

Wg stosowanego obecnie w Polsce podziału Jerzego Kondrackiego gmina Osie leży na terenie dwóch regionów fizycznogeograficznych należących do pasa niżu. Jej część północna i środkowa zaliczone zostały do obszaru Borów Tucholskich (inaczej Równiny Tucholskiej), natomiast część południowa wkracza już na Wysoczyznę Świecką (lub Równinę Świecką). Oba regiony wchodziły w skład jednostki wyższego rzędu - Pojezierza Południowopomorskiego.

J. Malinowski

UKSZTAŁTOWANIE TERENU

Ukształtowaną głównie w ciągu ostatnich dwudziestu tysięcy lat rzeźbę terenu gminy cechują dość znaczne jak na niewielką powierzchnię różnice wysokości. Stanowią one odbicie różnorodnych procesów zachodzących w tym okresie czasu. Powierzchnia terenu obniża się generalnie w kierunku południowo-wschodnim. Porządek ten jest jednak zakłócony przez liczne obniżenia (głównie doliny rzeczne i zagłębienia jaziorne) oraz pagórki i wzgórza o różnym pochodzeniu.

Najwyższe punkty gminy stanowią pojedyncze wzniesienia rozrzucone wśród lasów na północ i południe od Pruskich (do 130 metrów nad poziomem morza). Najniższe położone są brzo-gi przy jej wypływie z terenu gminy w okolicy Pólka (około 53 m n.p.m.).

Bardzo wyraźnie w rzeźbie terenu zaznaczają się doliny rzeczne. Płynąca ogólnie na południe Wda w wielu miejscach (np. w Starej Rzece) wciną się na głębokość ponad 20 m w otaczający teren. Duże różnice wysokości występują też w rejonie obniżenia, którymi płyną Sobina (szczególnie koło Jaszcz i Brzeziny), Prusina i Zdrojanka. Charakterystycznym elementem rzeźby są też liczne obniżenia zajęte przez jeziora lub zatowfione.

J. Malinowski

OCHRONA PRZYRODY

W GMINIE./cz.I/

Jednym z najważniejszych problemów XX wieku jest postępująca degradacja środowiska życia człowieka. Przyczyny tego stanu tkwią w gwałtownym wzroście zaludnienia oraz niezgodności między rozwojem nowoczesnych sposobów produkcji a wymaganiami przyrody. Niszcząc środowisko, którego jest częścią, człowiek niszczy samego siebie. Oczywiście jest więc, że chroniąc przyrodę, człowiek czyni to nie dla niej, a dla siebie, we własnym dobrze pojętym interesie.

Nasza gmina, mająca leśno-rolniczy charakter, nie jest tak zagrożona, jak niektóre inne obszary województwa czy kraju. Nie znaczy to jednak, że i u nas nie dały o sobie znać negatywne skutki ludzkiej działalności. Świadczą o tym dzikie wysypiska śmieci w lasach, połamane drzewka i krzewy, zniszczone runo leśne, pogarszający się stan czystości wód Wdy, Sobiny i Prusiny czy obniżenie poziomu, a tym samym zmniejszenie powierzchni wody jeziora Miedźno (prawie chronionego rezerwatu przyrody!). Coraz bardziej nagląca staje się potrzeba skutecznej ochrony naszego największego bogactwa, tj: lasów i wód. Pewne działania w tej sprawie już podjęto. Niniejszy artykuł ma przedstawić zarys aktualnego stanu, prawnego ochrony przyrody na terenie naszej gminy.

Jedną z form ochrony przyrody i krajobrazu są parki krajobrazowe. Są to obszary objęte ochroną ze względu na zachowane w dużym stopniu środowisko naturalne i znaczne walory przyrodniczo-krajobrazowe. Teren parku krajobrazowego nie jest wyłączony z działalności gospodarczej człowieka (leśnej, łakowej, rolnej, rybackiej, turystycznej) wprowadzane są w niej jednak pewne ograniczenia. Ich istotą jest zakaz takiego działania, w wyniku którego mogłoby nastąpić zniszczenie, zanieczyszczenie, skażenie czy inne zagrożenie terenu objętego ochroną. Przepisy te są na tyle łagodne, że nie naruszają istotnych interesów gospodarczych mieszkańców tego obszaru, natomiast pozwalają skuteczniej chronić jego naturalne bogactwa.

Na terenie województwa bydgoskiego istnieje już trzy parki krajobrazowe: Nadgoplański, Tucholski i Zaborski (dwa ostatnie na obszarze Borów Tucholskich. Kolejny, Wddecki Park Krajobrazowy, ma zostać utworzony głównie na naszym terenie, być może jeszcze w tym roku. W jego granicach ma znaleźć się m.in. prawie całość terenów leśnych gminy Osie. Jest to zwarty obszar mało jeszcze zniszczonej roślinności z fragmentami o charakterze pierwotnej puszczy (np. okolice Dębowa). W ramach Parku znalazłaby się również rzeka Wda mająca jeszcze stosunkowo czystą wodę (o czym świadczą m.in. występowanie licznych gatunków ryb, wiele miejsc gniazdowania i żerowania ptaków wodnych czy zasiedlenie bobra), bardzo urozmaicony bieg z licznymi zakolami (szczególnie do Starej Rzeki) oraz pełne uroku zatoki Zalewu Tleńskiego. Ze względu na szczególne walory rzeki i leżących bezpośrednio nad nią terenów, powinna ona zostać objęta ściślejszą ochroną w formie tzw. rezerwatu krajobrazowego.

Nadleśnictwo Osie zaproponowało projektantom (Wojewódzki Konserwator Przyrody i Wojewódzkie Biuro Planowania Przestrzennego (włączenie do planowanego obszaru Parku doliny Sobiny od okolic Miedźna aż do jej ujścia do Wdy oraz znacznego odcinka doliny Ryszki. Propozycję tę gorąco popierają członkowie Koła Towarzystwa Miłośników Borów Tucholskich. Wszystkich zainteresowanych sprawami mającego powstać Wddeckiego Parku Krajobrazowego zapraszamy do dyskusji na spotkaniach naszego grona.

Inną formą ochrony terenów stosunkowo mało zniszczonych przez człowieka są obszary chronionego krajobrazu. Tereny takie powinny być wyłączone z planów budowy obiektów uciążliwych dla środowiska, a ich ochrona zapewniona przez wprowadzenie pewnych ograniczeń w działalności człowieka, podobnych jak w parku krajobrazowym. Na obszarach chronionego krajobrazu powinny być lokalizowane ośrodki dla rekreacji

Z GMINY

+ Z rozeznania Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej wynika, że w gminie zamieszkują 1504 rodziny, w tym m.in. 583 rodziny emerytów, 37 rodzin niepełnych, 58 rodzin wielodzietnych /więcej niż 3 dzieci/, 22 rodziny z dziećmi specjalnej troski. W liczbie tej mieści się też 136 osób samotnych.

+ W minionym roku staraniem władz gminy :

- naprawiono most na Prusinie/Szarłata/- -3,3 mln zł,
- naprawiono most na Wdzie w Grzybku - 8 mln zł,
- przebudowano ulicę Polną -373 mln zł,
- opracowano dokumentację na wysypisko śmieci - 37,4 mln zł,
- kontynuowano prace przy modernizacji boiska sportowego - 151 mln zł,
- dokonano częściowej naprawy dróg - 24,6 mln zł,
- utwardzono plac przy Ośrodku Zdrowia - 48,4 mln zł,
- opracowano dokumentację na budowę chodnika w Tleniu - 3 mln zł,
- wybudowano przystanki PKS w Tleniu i Miedźnie,
- pozyskano teren pod budowę oczyszczalni ścieków - 87,4 mln zł,
- zażrezwiono śmieciowisko w Osiu.

+ Teren gminy Osie należy do trzech parafii rzymskokatolickich: Zdroje, Łązek i Osie. Do pierwszej należą Pruskie, do drugiej Łązek i Szarłata. Pozostałe miejscowości wchodzą w skład parafii Osie.

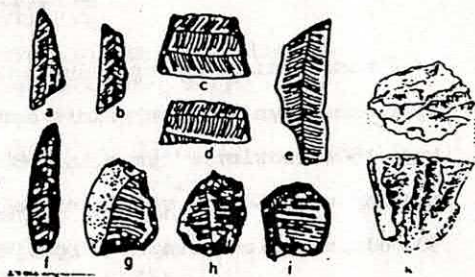
pobytowo-wypoczynkowej, co pozwoliłoby zmniejszyć tego typu ruch turystyczny na ściśle chronionych terenach parków krajobrazowych.

(W województwie bydgoskim utworzono 22 obszary krajobrazu chronionego. Trzy z nich graniczą z projektowanym Wddeckim Parkiem Krajobrazowym. Są to obszary: Śliwicki (rejon Śliwic, Trzebcin, Ciekryna i Błądzinia) Wschodni Borów Tucholskich (m.in. okolice Lipinek, Borowego Młyna i Czerwaka Świeckiego) oraz Świecki (m.in. tereny wokół Gródka). Ich powstanie pozwoli zwiększyć skuteczność ochrony terenów naszego parku krajobrazowego.

J. Malinowski

PRADZIEJE GMINY

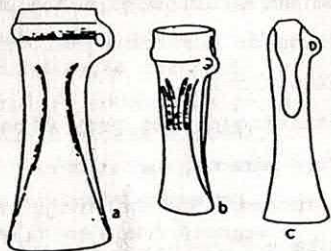
1.

2.

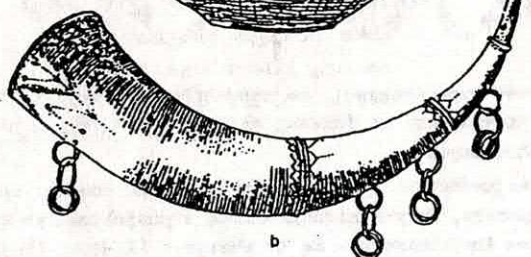
3.

4.

5.

Obecność człowieka na terenie byłego powiatu świeckiego w czasach przedhistorycznych udokumentowana jest bardzo słabo. Opiera się na przypadkowych odkryciach zbieraczy-amatorów z końca XIX i początku XX wieku, którzy dostarczyli materiałów odosobnionych, wyrwanych z większego zespołu kulturowego i w związku z tym nie pozwalających na wyczerpującą analizę problemu. Nie znaczy to jednak, że można je pominąć lub ich nie doceniać.

Podobnie jak dziś, tak samo wiele tysięcy lat temu o rozwoju życia decydowały warunki przyrodnicze. Około 11 000 - 10 300 lat p.n.e. południowa krawędź cofającego się lądolodu skandynawskiego osiągnęła linię wybrzeża Bałtyku "...stwarzając po raz pierwszy ówczesnemu człowiekowi u schyłku starszej epoki kamienia - w paleolicie, warunki dla rozwoju osadnictwa. Panował wtedy jeszcze surowy klimat, zbliżony do istniejącego dzisiaj w strefie arktycznej, ... Na tereny pokryte do niedawna przez lodowiec wkraczała roślinność tundrowa, a na suchych glebach pojawił się las brzoźowo-sosnowy. Do roślinności tej dostosował się świat zwierzęcy z przewodnim swym przedstawicielem - reniferem. Tak przedstawiał się całokształt warunków klimatyczno-biologicznych, w których pojawił się tu człowiek - pierwsze gromady myśliwych." ^{1/} Najbliżej Osia położonym stanowiskiem paleolitycznym jest Leosia, w której znaleziono charakterystyczne dla reprezentującej ten okres kultury świderskiej kamienne, liściowate groty do strzał z trzoneczkiem.

W środkowej epoce kamienia /mezolicie/ przypadającej na lata 8000 - 4300 p.n.e. pojawiły się na Pomorzu ludy uprawiające gospodarkę myśliwsko-rybacko-zbieracką. Utrzymywały się one z polowań na faunę leśną /jelenie, łosie, dziki, niedźwiedzie i ptactwo/, połowu ryb i zbierania runa leśnego. Charakterystyczną cechą tej ludności było wprowadzenie w powszechne użycie łuku i w związku z tym w miejscach jej pobytu znajduje się duże ilości krzemiennych wkładek i zbrojników używanych jako groty do strzał. Ślady takiego obozowiska odkryto w okolicach Orlego Dworu.

Neolit czyli młodsza epoka kamienia obejmująca lata od 4200 do 1700 p.n.e. przyniosła także na Pomorzu znaczny postęp cywilizacyjny. Nastąpiło przejście od gospodarki zbieracko-łowieckiej do rolnictwa kopieniaczego, wiążącego się z cykliczną uprawą wypaleniskową oraz chowem zwierząt domowych /krowa, świnia, owca i koza/. Związało to ludzi z miejscem pobytu i spowodowało ulepszenie starych i wprowadzenie nowych narzędzi potrzebnych do trzebieży lasu i uprawy ziemi np. motyk, toporków i siekier krzemiennych wykonanych nową techniką polegającą na szlifowaniu powierzchni obrabianych przedmiotów i wierceniu

otworów. Osiągnięcia te upowszechniła ludność kultury pucharów lejkowatych, której ślady obecności na terenie gminy w postaci siekierki z krzemienia pasiastego wydobywanego w Krzemionkach Opatowskich znaleziono w Osiu.

Również mało znalezisk dokumentuje obecność człowieka na naszym terenie w obejmującej lata 1700 - 650 p.n.e. epoce brązu. Jedyne ślady stanowią znaleziona w Miedźnie siekierka brązowa z tzw. piątką służącą do odpowiedniego umocowania trzonka oraz wspominana tylko przez ks. Stanisława Kujotą za źródłami niemieckimi urna twarzowa wydobyta z grobu skrzynkowego odkrytego pod Osiem. Wykonano ją z miedzi, przepłukiwanej gliny z zewnątrz starannie wygładzono i oczerniono, a następnie ozdobiono na $\frac{2}{3}$ wysokości pasem ornamentacji geometrycznej z wyłobionych linii napuszczonych białym barwnikiem. Świadczyłoby to o obecności na tym terenie ludności reprezentującej kulturę wschodniopomorską wyodrębnioną z dominującej w innych częściach Polski kultury łużyckiej.

Ślady pobytu ludzi pochodzą też z następnej epoki historycznej tj. epoki żelaza datowanej przez prof. Kostrzewskiego na lata 650 p.n.e - 1250 n.e.. Pochodzi z niej datowany na II w.n.e. grób odnaleziony pod Osiem, uważany przez tegoż prof. Kostrzewskiego za grób książęcy. Odkopano w nim pochodzącą ze Szwecji bransoletę z główką żmijowatą, szpile z główką łopatkowatą, szczątki rogu do picia oraz będące importem z terenu cesarstwa rzymskiego szklane kamyki do gry. W Jaszczu znaleziono pochodzący z czasów panowania cesarza Trajana /98-117 r.n.e./ srebrny denar rzymski. Jednocześnie schyłek okresu, w którym napłynęły na nasz teren przedmioty pochodzące z cesarstwa rzymskiego /początek IV w.n.e./ zaznaczył się wyludnieniem obszaru Borów Tucholskich, gęsto zasiedlonych w poprzednich okresach dziejowych. Tłumaczy się to migracją ludności zamieszkującej wschodnie Pomorze na urodzajne tereny Wielkopolski i Kujaw oraz perturbacjami związanymi z okresem wędrówki ludów.

Blatego mimo, że logicznym byłoby mnożenie się znalezisk archeologicznych wraz ze zmniejszaniem się odcinka czasu dzielącego nas od minionych wydarzeń sytuacja jest inna, a z okresu poprzedzającego powstanie państwa polskiego wyłania się tylko ślady osady z terenu Żura i pojedyncze znaleziska z Jasz-

P O N A S Z A M U

Chcielibyśmy w tym miejscu przypominać wychodzące już dziś z użycia wyrażenia gwarowe spotykane na naszym terenie. Swoją wiedzę na ten temat wspomagamy pracami p.dr Pająkowskiej i ks. Bernarda Sychty. Na początek prezentujemy określenia dotyczące stroju.

badówki	- spodniki męskie,
bómbelek	- pomponik,
buksy	- spodnie,
cyckonosz	- biustonosz,
człapóny	- stare buty,
fereta, keca,	
kereja	- suknia,
galoti	- majtki,
glazyrki	- skórzane rękawiczki,
jaczka, jaka	- sweter, wdzianko,
kropusy	- buty gumowe,
majdy	- duże majtki,
mantel	- płaszcz,
patenki	- pończochy,
podolek	- spódnica,
pokoszulek	- ocieplacz zakładany na koszulę,
pufki	- bufiaste rękawy,
szlajfa	- wstażka,
szlajfka	- wstażeczka,
sznurówka	- rodzaj koszuli do pasa, do której były przyszyte gumy do pończoch,
szorc	- fartuch do pasa,
sztryfle	- grube pończochy,
sztrypa	- guma do pończoch,
trep	- obuwie z drewnianą podszewką.

cza. Poza tym literatura historyczna milczy na temat śladów działalności człowieka na terenie gminy, aż do czasów historycznych tj. w przypadku gminy do połowy XIII wieku.

Literatura:

- J. Kostrzewski, Pradzieje Pomorza, Wrocław 1966.
S. Kujot, Dzieje Prus Królewskich, t.1, Toruń 1908.
G. Wilke, Region Świecia w pradziejach i wczesnym średniowieczu /do połowy XII w./, w: /Dzieje Świecia nad Wisłą i jego regionu, Poznań 1979.

Ilustracje:

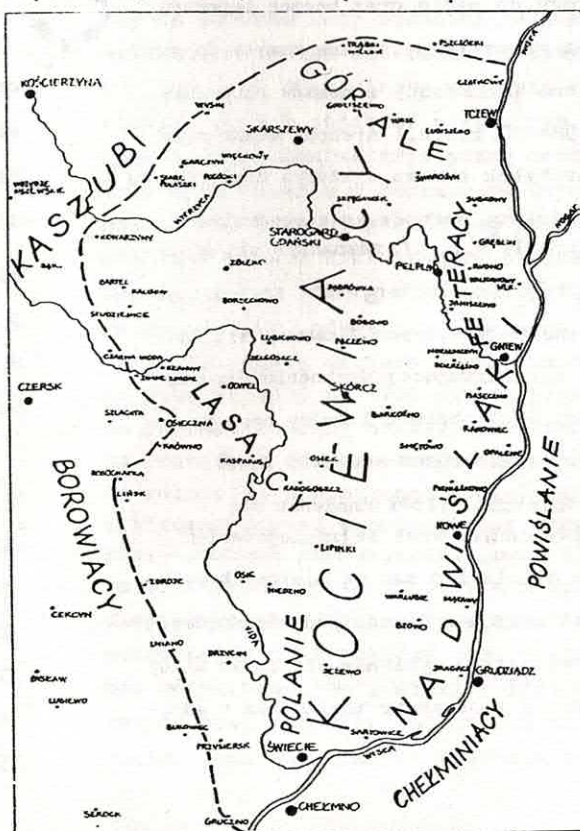
1. Narzędzia ze środkowej epoki kamienia.
2. Zabytki kultury pucharów lejkowatych.
3. Siekierki brązowe.
4. Ura twarzowa.
5. Róg do picia.

O S K I P R O L O G.

H. Miesza

Impreza, ta, pierwsza tego typu na terenie gminy, została zorganizowana dzięki życzliwości wielu osób. W imieniu uczestników rajdu dziękujemy panu nadleśniczemu Solipiwo za pomoc w jego organizacji, państwu Gretkowskim za smaczne wyroby wędliniarskie, państwu Arczyńskim za świeże i chrupkie pieczywo, panu Chylewskiemu za wjazd do kotła, panu Kwidzińskiemu za transport sprzętu.

Leszek Osicki

S P O S Ó B N A N U D Ę .

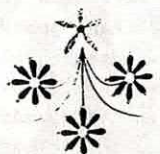
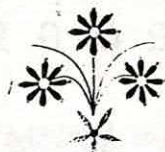
.. Sposób na nudę? Proszę bardzo-po pierwsze: jesienny rajd po okolicy, po drugie: jeśli wędrować, to tylko z Miłośnikami Borów Tucholskich!

Wrześniowa pogoda, co prawda, nie sprzyja rozbijaniu namiotów, ale wszystkim chętnym schronienia udzielią miejscowe szkoły.

Rajd "Pożegnanie lata", który odbył się w dniach 20-22 września 1991 r., był już drugą tego rodzaju imprezą zorganizowaną pod auspicjami Towarzystwa Miłośników Borów Tucholskich. Propaguje ono, jak sama nazwa wskazuje, idee rodzimego krajoznawstwa i turystyki. Ku naszej radości działalność Towarzystwa spotkała się z dużym zainteresowaniem i aprobatą mieszkańców Osia i okolic. Na rajd, którego trasa wiodła z Osia przez Wałkowską, Żur, Skrzyniska, Wierzychy i Fleń z powrotem do Osia, stawili się przeszło 40 osób. W porównaniu z wcześniejszą sierpniową imprezą, liczba uczestników wzrosła dwukrotnie. Na szlaku spotkali się dorośli, młodzież ze szkół średnich, podstawowych - z Osia i Brzesin, a także ...przedszkolaki. Najmłodsi uczestnicy dzielnie maszerowali wraz ze swymi rodzicami, a gdy już nogi zaczęły boleć, to-korzystając z życzliwości usługowych "wujków", trasę przemierzali bez szemrania "na barana".

Zanim rozpoczęła się kalendarzowa jesień, przez dwa dni trwania rajdu mogliśmy nacieszyć się ostatnimi chwilami lata. Pogoda nas nie zawiodła. Nie pomogły zaklęcia i czary nadwornego szamana "Massy" Kowalskiego! Stara murzyńska modlitwa o deszcz nie została, na szczęście, wysłuchana. I bardzo dobrze! A zabawić się-pośpiewać i popłasać-mieliśmy okazję przy tradycyjnych wieczornych ogniskach. Trasę do wspólnej wędrówki obmyślił i zaplanował kol. J. Malinowski (kierownik całej wyprawy) przy pomocy kol. kal. M. Mieszały, A. Kowalskiego i B. Łytkowskiego. Wiodła ona lasami po obu stronach zaporowego Jeziora Żurskiego. Dzięki pięknej słonecznej pogodzie mogliśmy podziwiać liczne malownicze zakola Wdy, małe zatoczki, plaże oraz przedmiot chluby wszystkich borowiaków-wspaniałe, stare dęby! Rajd stał się okazją do zaprezentowania bogactwa i różnorodności dóbr naturalnych naszych okolic. Bory Tucholskie wytwarzają swoisty klimat, są dostojne, jeśli można w ogóle mówić o dostojności lasu, a co najważniejsze-są przyjazne człowiekowi. Wykorzystajmy więc tę przyjaźń i spotkajmy się na kolejnym rajdzie, ale koniecznie w gronie w s z y s t k i c h miłośników Borów Tucholskich! Za pomoc udzieloną w organizacji "Pożegnania lata" dziękujemy: panu Gzeli, który ofiarował nam ogromną ilość smakowitych wędlin, panu Chylewskiemu, który dostarczył "wsadu" do grochówki, panu Arczyńskiemu, który zapewnił nam świeże pieczywo, panom Grabskiemu i Spradzie, którzy przetransportowali niemałe ilości naszego sprzętu, gospodarzom gościnnym szkół, w których udzielono nam schronienia- pani Muszyńskiej z Wierzychów i panu Iwaszko z Wałkowisk oraz panu Herderowi, który umożliwił nam zwiedzenie Elektrowni Żur.

Beata Bucholc

PROGRAM KOŁA

Towarzystwa Miłośników Borów

Tucholskich w Osiu.

Koło Terenowe nr 1 Towarzystwa Miłośników Borów Tucholskich realizuje cele zawarte w statucie Stowarzyszenia. Na jego podstawie stworzyliśmy ramowy program działania naszego Koła. Został on przyjęty na pierwszym zebraniu ogólnym członków w dniu 9 lipca 1991 r. Wtedy też dokonano wyboru prezesa Koła /Andrzej Kowalski/ i skarbnika /Stefania Urtnowska/, których kandydatury przedstawiono na spotkaniu grupy założycielskiej 11. czerwca.

W celu usprawnienia pracy Koła postawione przed sobą postanowiliśmy podzielić między sekcje obejmujące pięć wyodrębnionych dziedzin naszych zainteresowań. Są to sekcje: organizacyjno-propagandowa (odpowiedzialny Bogdan Łytkowski, jednocześnie zastępca szefa Koła), ekologiczna (odp. Wacław Brezko), przyrodnicza/odp. Marek Kanikowski /, geograficzno-krajoznawcza/odp. Józef Malinowski/ i historyczno-etnograficzna (odp. Marek Miesza). Ponadto część członków Towarzystwa utworzyła Koło Społecznej Straży Ochrony Przyrody. W ramach Koła Terenowego TMBT działa również redakcja "Głosu Osi" (odp. Marek Miesza). Powyższy schemat organizacyjny został przyjęty na zebraniu w dniu 22 listopada 1991 r. Postanowiono, że osoby odpowiedzialne za poszczególne sekcje wejdą w skład Zarządu Koła. Na tym samym zebraniu zatwierdzono również program działania Koła Terenowego Nr 1 TMBT. Przedstawia się on następująco:

Sekcja organizacyjno-propagandowa

- koordynowanie pracy poszczególnych sekcji
- różne formy propagowania idei ochrony przyrody i piękna naszych okolic
- współpraca z innymi organizacjami, instytucjami i zakładami pracy
- prowadzenie działalności finansowo-gospodarczej
- prowadzenie dokumentacji i kroniki (kronikarzem został Sławomir Szulta)

Sekcja ekologiczna

- gromadzenie informacji o stanie środowiska gminy, konieczności i możliwościach jego ochrony
- podejmowanie interwencji w przypadkach działania przeciw środowisku
- nawiązywanie kontaktów z organizacjami ekologicznymi

Sekcja przyrodnicza

- wykonywanie zadań statutowych LOP
- ewidencja pomników przyrody na terenie gminy i propozycje nowych
- zebranie zielnika roślin naszych okolic
- Sekcja geograficzno-krajoznawcza
- ewidencja walorów krajoznawczych gminy i istniejącego zagospodarowania turystycznego
- wykonanie opisu turystyczno-krajoznawczego gminy (informator)
- zbieranie materiałów do opracowania fizycznogeograficznego gminy
- prowadzenie działalności turystyczno-krajoznawczej (organizacja imprez, zdobywanie odznak itp.)
- opieka nad szlakami turystycznymi na terenie gminy

Sekcja historyczno-etnograficzna

- zbieranie i opracowywanie materiałów o historii gminy i zagadnieniach etnograficznych
- gromadzenie dokumentów historycznych, pamiątek z terenu gminy
- ewidencja obiektów o charakterze zabytkowym
- wykonanie dokumentacji fotograficznej "Osie wczoraj i dziś"

Społeczna Straż Ochrony Przyrody

- wykonywanie zadań statutowych

Gazeta "Głos Osi"

- prezentowanie działalności Koła
 - publikowanie materiałów geograficzno-krajoznawczych, historyczno-etnograficznych, przyrodniczych i ekologicznych
 - przedstawienie działalności Rady, Zarządu i Urzędu Gminy, istniejących organizacji i instytucji oraz zakładów pracy
 - pokazywanie życia społeczno-kulturalnego gminy
 - informowanie o ważniejszych wydarzeniach we wszystkich miejscowościach gminy
 - prezentacja poglądów mieszkańców na różne sprawy
- Jesteśmy stowarzyszeniem otwartym dla wszystkich. Zapraszamy do uczestniczenia w pracach Koła. Im więcej będzie tych, którzy działają w naszym gronie lub nam pomagają, tym większe będą możliwości zrealizowania programu Towarzystwa, naszym zdaniem mogącego dobrze służyć interesom gminy Osi i jej mieszkańców.

KALENDARIUM DZIAŁALNOŚCI

KOŁA

- 3.XII.1990 B.Łytkowski nawiązuje kontakt z członkami Zarządu Towarzystwa Miłośników Borów Tucholskich w Tucholi.
- 3.I.1991 B.Łytkowski rozmawia z członkami TMBT o możliwości utworzenia Koła Towarzystwa w Osiu.
- 17.IV.1991 Początki były bardzo trudne - na zorganizowanym przez B.Łytkowskiego wstępnym zebraniu zjawili się tylko jedna osoba.
- IV-VI.1991 B.Łytkowski utrzymuje kontakt z Towarzystwem w Tucholi i zbiera chętnych w Osiu.
- 10.V.1991 Po raz pierwszy spotykają się chętni do pracy w zespole redakcyjnym "Informatora turystycznego gminy Osie" i przyszłej gazety. Po powstaniu Koła Terenowego TMBT zespół ten staje się jego integralną częścią.
- V-VI.1991 Trwa zbieranie materiałów do "Informatora...", ich opracowanie i przygotowanie do wydania.
- 11.VI.1991 Grupa założycielska Koła Terenowego w Osiu spotyka się z członkami Zarządu TMBT, którzy przedstawiają dotychczasowe działania Towarzystwa i jego perspektywy.
- 19.VI.1
25.VI.1991 Grupa założycielska opracowuje projekt programu działania Koła TMBT w Osiu.
- 27.VI.1991 Członkowie Koła uczestniczą w spotkaniu organizowanym przez Wójta Gminy Osie w sprawie obszarów chronionych (m.in. przyszłego Wdeckiego Parku Krajobrazowego).
- pocz.VII.1991 Ukazuje się "Informator turystyczny gminy Osie" cieszący się dużym powodzeniem wśród mieszkańców naszego terenu i turystów. Łącznie wydano ponad 300 egzemplarzy "Informatora", co jednak nie zaspokoilo popytu na niego.
- 9.VII.1991 Na pierwszym zebraniu ogólnym Koła jednogłośnie zostaje zatwierdzony ramowy program działania. Odbývają się wybory prezesa i skarbnika.
- 19.VII.1991 Zespół redakcyjny "Informatora..." i przyszłej gazety spotyka się z Wójtem Gminy Osie i członkami Zarządu. Omawiano sprawy organizacyjno-finansowe.
- 30.VII.1991 Zarząd TMBT w Tucholi jednogłośnie zatwierdza rejestrację Koła Terenowego Nr 1 w Osiu.
- 31.VII.1991 Zarząd TMBT przekazuje nieodpłatnie naszemu Kołu prawie 3000 widołówek z terenu Borów oraz 400 szt. "Echa Borów Tucholskich" - pisma Towarzystwa. Pieniądże z ich sprzedaży zasilają nasze konto.
- 7.VIII.1991 Członkowie Koła uczestniczą w zorganizowanym przez Wójta Gminy Osie spotkaniu z Wojewódzkim Konserwatorem Przyrody i pracownikami Wojewódzkiego Biura Planowania Przestrzennego. Omawiane są m.in. granice przyszłego Wdeckiego Parku Krajobrazowego i sprawy zagospodarowania Starej Rzeki i Grzybku.
- 7.VIII.1991 W Banku Spółdzielczym w Osiu, otwieramy rachunek bankowy ułatwiający działalność finansową Koła
- 9-11.VIII.1991 Organizujemy pierwszą większą imprezę turystyczną - rajd "Oski Prolog". Około trzydziestu uczestników zwiedzało Bory na trasie Osie - Jez. Miedźno - Sobiny - Dębowiec - Stara Rzeką - Radańska - Osie.
- 13.IX.1991 Prezes naszego Koła uczestniczy w zorganizowanym przez ananego obrońcę przyrody P. J. Nowickiego z Żura spotkaniu z Wojewódzkim Konserwatorem Przyrody P. M. Wilczem i naukowcem-biologiem z Terunia P. Bojskim. Rozmawiano o projektowanym Wdeckim Parku Krajobrazowym.
- 20-22.IX.91 Drugi rajd - "Pożegnanie lata" - prowadził z Osia przez Żur, Grzybek, Skrzyniska, Wierzchy, Tleń, Zatokę, Starnie z powrotem do Osia. Na turystycznym szlaku spotkało się tym razem ponad czterdziestu chętnych.
- 8.X.1991 r. Członkowie naszego Koła spotykają się z Nadleśniczym P. Tadeuszem Kempą. Wniosek z dyskusji jest jasny: Nadleśnictwo i Koło będą współpracować.
- XI.1991 r. Przedstawiciel Koła nawiązuje kontakt z autorem przewodnika po Borach Tucholskich i równocześnie wiceprezes Zarządu Regionalnego PTTK w Bydgoszczy p. J. Umińskim. Wiąże się to z naszymi planami przejęcia opieki nad szlakami turystycznymi gminy.
- XI.1991-
I.1992 r. Koło i Gminny Ośrodek Kultury organizują konkurs plastyczny "Bory Tucholskie w twórczości dziecięcej". Najlepsze prace zostały zaprezentowane na wystawie w GOK Osie.
- 22.XI.1991 r. Zebranie ogólne zatwierdza nową strukturę Koła - podział na sekcje - i przyjmuje plany pracy przedstawione przez ich szefów.
- 31.XII.1991 r. Koło otrzymuje od Urzędu Gminy w Osiu dotację w wysokości 5,5 mln zł na dokarmianie zwierząt. Pieniądże pochodzą z czynszów dzierżawnych obwodów łowieckich.
- 4.I.1992 r. Członkowie Koła spotykają się na ognisku noworocznym w Grzybku.
- 1.II.1992 r. Koło organizuje dla młodzieży szkolnej konkurs wiedzy o Osiu i Borach Tucholskich. Jego uzupełnieniem jest pokaz przezroczy "Na szlaku Wdy" i "W polskich górach".
- 6.II.1992r. Przedstawiciele naszego koła uczestniczyli w konferencji w Gdańsku poświęconej ekorozwojowi ziem północnych Polski. Została ona zorganizowana przez Instytut na Rzecz Ekorozwoju z Warszawy, rząd USA i Urząd Wojewódzki w Gdańsku. Uświadomiliśmy wspaniałą możliwość nawiązania wielu pożytecznych kontaktów.
- 10.II.1992r. Zarząd Regionalny Oddziału PTTK "Szlak Brdy" w Bydgoszczy upoważnia Koło Terenowe TMBT w Osiu do sprawowania nadzoru nad wytyczonymi przez PTTK szlakami pieszymi na terenie gminy Osie.
- 14.II.1992r. W Gminnym Ośrodku Kultury w Osiu odbywa się podsumowanie konkursu plastycznego "Bory Tucholskie w twórczości dziecięcej" z udziałem uczestników konkursu i ich opiekunów - nauczycieli.

MISTRZOSTWA

W SZCZYPIORNIAKU

13 kwietnia odbyły się na boisku sportowym przy Szkole Podstawowej w Brzezinach zawody gminne szkół podstawowych w piłce ręcznej. Gospodarzami zawodów byli p. Bogusław Wiśniewski - dyrektor i p. p. Wiesława Herder oraz Andrzej Kowalski - nauczyciele kultury fizycznej w Brzezinach. Stroną sportową zawodów kierował sekretarz Zarządu Gminnego Szkolnego Związku Sportowego p. Michał Dombrowski.

Zawody rozegrano w konkurencji dziewcząt i chłopców. Udział brały reprezentacje szkół ośmioklasowych tj. Brzeziny, Łąka i Osia.

W konkurencji dziewcząt pierwsze miejsce zajęła drużyna ze szkoły w Brzezinach, drugie z Łąki i trzecie z Osia. Wśród chłopców pierwsze miejsce zajęła drużyna z Osia, drugie z Łąki i trzecie z Brzeziny. Za najlepszych zawodników uznano Grażynę Chmara z Brzeziny i Arkadiusza Szymańskiego z Osia. Staraniem gospodarzy zawodów drużyny zwycięskie otrzymały nagrody rzeczowe, których fundatorami byli handlowcy z Osia z p. Romanem Cichockim na czele oraz jeden z pedagogów szkoły w Brzezinach.

Wyniki spotkań :

1. Dziewczeta

SP Łąka	- SP Osie	3 : 0
SP Osie	- SP Brzeziny	0 : 7
SP Łąka	- SP Brzeziny	3 : 9

2. Chłopcy

SP Łąka	- SP Osie	2 : 6
SP Osie	- SP Brzeziny	8 : 2
SP Brzeziny	- SP Łąka	3 : 4

Z ŻYCIA LZS-u.

Limo trudnej sytuacji finansowej LZS jeszcze istnieją. Na terenie gminy działają aktualnie dwa koła: "Orzeł" w Jaszczu i "Grom" w Osiu. W tym ostatnim istnieją dwie sekcje: tenisa stołowego kierowana przez Bogdana Żytkowskiego i piłki nożnej prowadzona przez Stanisława Drejarza w planach jest powołanie trzeciej - brydża sportowego.

W chwili obecnej trwa sezon rozgrywek ligi międzygminnej w tenisie stołowym, w której występuje reprezentacja "Gromu". Odbyły się już turnieje w Jeżewie, Łaskowicach, Grupie i Osiu. Zawodnicy sekcji brali też udział w eliminacjach rejonowych do IX Igrzysk Olimpijskich Sportowców Wiejskich w wyniku czego czterech z dwunastoosobowej reprezentacji gminy zakwalifikowało się do rozgrywek międzyrejonowych. Efektem działalności sekcji jest również zorganizowanie meczu tenisa stołowego między Osie a Sławicami, mistrzostw gminy w tenisie stołowym oraz cyklu turniejów dla młodzieży szkolnej w okresie ferii zimowych.

Tymczasem piłkarze przygotowują się do sezonu i walki o prymat w swojej grupie rozgrywek o Mistrzostwo Klasy B seniorów i awans do klasy A. Rozgrywki rozpoczną meczem wyjazdowym w Strzelcach Górnych z tantejszym "Zrywem" 18 lub 19 kwietnia, natomiast na własnym "stadionie"

wystąpią po raz pierwszy 26 kwietnia w meczu z "Czarnymi" Lianio. Pozostałe mecze rozegrają :

- 2/3 maja ze "Zrywem" Jeżewo /mecz wyjazdowy/,
- 9/10 maja z "Torem" Łaskowice,
- 23/24 maja z OLKS Osielsko /mecz wyjazdowy/,
- 30/31 maja ze "Strzaakiem" Górna Grupa.

Zgodnie z ustaleniami Zarządu Koła wszystkie mecze, których gospodarzem jest "Grom" odbywać się będą zawsze w niedzielę o godz. 13³⁰.

W. Kiełczyński

MISTRZOWIE GMINY.

W dniach 8 i 15 marca odbyły mistrzostwa gminy w tenisie stołowym. Gospodarzem, współorganizatorem i współsponsorem zawodów był Gminny Ośrodek Kultury w Osiu. Niestety pięć piękna wzgardziła sportowymi laurami w efekcie czego wyłoniono najlepszych tylko wśród mężczyzn. W kategorii seniorów I miejsce zajęł Dariusz Watuszek, II - Piotr Gromowski, III - Zbigniew Kubicki; w kategorii juniorów starszych : I - Mariusz Bogun, II - Andrzej Urtnowski, III - Sławomir Kondel; wśród juniorów młodszych: I - Adam Żytkowski, II - Michał Żytkowski, III - Rafał Łazuch.

REDAGUJE

ZESPÓŁ CZŁONKÓW

TOWARZYSTWA

MIŁOŚNIKÓW

BORÓW TUCHOLSKICH

Adres korespondencyjny: 86-150 Osie, ul. Rynek 2, tel. 238, 68.

Wydawca: Towarzystwo Miłośników Borów Tucholskich, Koło Terenowe nr 1 w Osiu.

Nr konta Koła : 909 387-106 643-271 BS Osie.

Cena 5 000 zł.